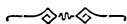

Столітні роковини відродження українсько-руського письменства.

*(Обхід у Львові дня 31 н. ст. жовтня і 1 н. ст. па-
долиста 1898).*

Були се погідні, теплі і соняшні дні глибокої осені — ті два дні, понеділок і вівторок, в котрих у Львові зібрали ся тисячі галицьких і посторонніх Русинів для сьвяткованя великих роковин. Погідно і соняшно було також в душах усіх народовців, що на ті два дні зложили свою зброю, якою звичайно воюють між собою в політичнім житю, і забувши на всі домашні суперечки, зібрали ся разом, аби згідно помянути батька національної літератури. Хоч перед ювілеєм і не було агітації по краю, з'їзд Русинів був справді величавий — і велике народне сьвято випало так, як мало яка народна маніфестація. З того, що в цілім дводневнім обході сьвята не було видко у нікого і найменшої гадки попусувати як небудь повагу сьвята, знати було сьвідомість діла у загалу, бажане пожити хоч короткий час у сфері більш ідеальній, вольній від звичайної злости дня. Підвишене духа у зібраних і в театрі і на „академі“ гостей було незвичайне — і ціле сьвято рибало на кожного глибоке вражінє.

Здаючи справу з сего дводневного сьвята, мусимо перше сказати, що крім него, в неділю 30 жовтня, відбув ся ювілей 25-літної діяльності Івана Франка (опис сего сьвята подаємо дальше); до того політичні партії мали в тих днях у вільний час свої наради, а „Народна Торговля“ відбувала свої загальні збори. Помінаючи ті наради і збори, почнем справозданє від понеділка 31 жовтня.

Перед полуднем того дня на Руській Бесіді зібрала́ ся громадка письменників і любителів письменства на нараду в справі основаня видавничої спілки і товариства письменників. Як відомо, молодіж з „Академічної Громади“ задумала оснувати товариство для запомоги незаможних письменників і вже має дозвіл збирати на се складки. Гадка оснувати таке товариство безперечно добра і заслугує на всяку підпору, але самим письменникам більше припала до вподоби гадка заложеня видавничої спілки, котра — якби справа повела ся — може красше обезпечити письменників, ніж хвиливі запомоги в крайній потрібі. Наслідком наради над сими справами було заложене комітету (дд. Грушевський, Франко, Маковей, Гнатюк і Заячківський) і оголошене відозви, друкованої в числі 236-ім „Діла“, котру зараз тут і подаємо в цілости. Відозва появилася зараз по ювілею, бо ще на святачній вечері по промові проф. Грушевського широка громада згодила ся на основанє такої спілки і підписала уділів на звиш тисяч зр. Відозва ся така :

„Братя Русини!

Серед пережитих нами щасливих хвиль всенародного нашого свята виникла гадка зробити якусь памятку сих памятних днів, гідну їх і здатну до дальшого розвою нашої культури.

Зібрані підчас сих свят на пораду українсько-руські письменники прийняли проєкт — завязати українсько-руську видавничу спілку в формі товариства на уділах з обмеженою порукою з найширшим кругом видавничої діяльности, а при ній запомоговий фонд для українсько-руських літератив імени Івана Котляревського.

Потреба якоїсь інституції чи товариства, що зайняло ся б видаванєм книжок для народа і інтелігенції і їх розпродажою по провінції, відчуваєть ся від давна дуже живо — завязанє такого товариства було би прегарною і важною памяткою столітя нашої нової літератури. Але розвинути відповідну діяльність товариство могло би тільки тоді, якби найшло відповідну поміч у загалу. Про потребу запомогового фонду стілько писало ся, що хйба годі її пояснити ще, а шануючи заслуги наших письменників, що нераз серед найтяжшої матеріяльної біди сповняли свою роботу, було-б на часі про нього подбати.

Дорогі Земляки! Знаємо, як не легко видобуваєть ся гріш у нашої незаможної суспільности, але знаємо і те, що нам нема

звідки чекати помочи і що ми з себе мусимо видобути все те, що інші національності мають готове! Хто може хоч скільки-небудь, нехай приступить, бо прикро було-б, якби прийшло ся сказати: се все добре, тільки наша суспільність не може на сю многоважну річ зложити кілька тисяч уділами. Чей вже так зле з нами не є!

Комітет приступить до виготовлення статутів товариства, коли буде субскрибовано найменше 120 уділів по 25 здр. Просимо отже спішити ся з субскрипцією і приєднувати всіх прихильників розвою нашого слова. Зголошення мають посилатись на адресу Адміністрації „Літературно-наукового Вістника“ (Львів, Академічна 8). Туди-ж просить товариство Академічна Громада надсилати жертви на заломовий фонд літератів (на котрий збирати складки вже має позволене) і зголошуватись по бльоки, хто схотів би зайнятись збиранєм складок.

Ми переживаємо великі в історії нашого народа часи; вони вкладають на нас і великі обовязки. Не засипляймо потреб нашої суспільности, бо час не жде, бо многоважні питання нашого розвою важать ся як раз тепер, щоб тим чи иньшим результатом рішучо вплинути на наше дальше житє.

За комітет *М. Грушевський*“.

Коли-б дійсно повели ся справи, порушені у сій відозві, то се була би найкористнійша, тривка памятка по ювілею „Енеїди“.

В понеділок вечером в театрі гр. Скарбка відбула ся вистава „Наталки Полтавки“. Уже на кілька днів перед виставою всі білети до театру були випродані, так що треба було се оголошувати в дневниках, щоб люде не приїздили до Львова в надїї, що ще дістануть які білети. Велика саля театру була повна від партеру аж до галєрні. Вся публіка явила ся у святочних строях; були тут гості головно з Галичини, але також і з Буковини, і з подальших ще сторін, як з Відня і н.

Вистава почала ся прольоґом Ів. Франка, який поданий в сій книжці на початку, виїшов також окремою відбиткою, а був передрукований в „Ділі“, „Руслані“ і в „Буковині“. Прольоґ виголосив Лев Лопатинський; на жаль, не цілий, бо в другій половині прольоґу поліція казала трохи не все пропустити. Але мимо тих пропусків, прольоґ зробив таке велике вражєне, що публіка в цілім театрі встала з місць і засьпівала „Ще не вмерла Україна“.

По прольозі сполучені товариства сьпівацькі „Бояни“: львівський, перемиський і стрийський, відсьпівали в супроводі військової

орхестри кантату, уложеноу І. Кишакевичем до деяких уступів з поезії Шевченка „На вічну пам'ять Котляревському“. Кантата — твір поважний і виконанє її випало дуже гарно.

Потім русько-народний галицький театр відограв бездоганно „Наталку Полтавку“. В титуловій ролі виступила пані Ф. Лопатинська і своєю гарною грою і співом причинила ся дуже до сьвітлости вистави.

По виставі „Наталки Полтавки“ сполучені „Бояни“ — разом до 150 співаків і співачок — відспівали „Вечерниці“ Ніщинського в супроводі орхестри. Сама орхестра відограла потім симфонію G-mole М. Вербицького, а закінчив ся вечір алегоричним образом з живих осіб, що показував відродженє нашого народу. Образ, уложений Л. Лопатинським, був незвичайно ефектовний.

Загалом цілий вечер в театрі випав поважно і величаво і публіка одушевлена виходила з театру по 11 годині.

Так само поважно відбула ся дня 1 падолиста наукова академія. Велика саля і галерія Народному Дому були переповнені слухачами. Естрада була прибрана зеленою, серед котрої виднів портрет Котляревського, роботи артиста Ів. Труша. Академію отворив член виділу краюого др. Савчак короткою промовою, в котрій вказав на значіне сьвята, повитав зібраних і вніс оклик на честь цісаря Франц-Йосифа І, у котрого державі вільно нам плекати і розвивати свою рідну мову. Зібрані повторили тричі оклик на честь цісаря. Потім три професори університету Мих. Грушевський, Стефан Стоцький і Ол. Колесса мали відчити: перший на тему: „Укр.-руське літературне відродженє в історичнім розвою українсько-руського народу“, другий про Котляревського і його Енеїду, третій про столітє обновленої українсько-руської літератури.*)

По відчитях Ю. Романчук повитав зібраних іменем народно-руських товариств. Він указав на вплив творів Котляревського, так на народну просьвіту, як і на зріст науки, котра поки-що розвиває ся в українсько-руській мові лише на галицькій Русі; але треба надіятися, що ся нова літературна течія ранше чи пізнійше поплине за кордон, відки свого часу поплила до нас животворна течія з цілющого жерела творів Котляревського.

*) Перші два відчити подаємо в сій книжці „Літературно-наукового Вістника“, третій подамо в XII книжці.

Пані Н. Кобринська говорила про становище жінки в нашій обновленій літературі. Зміст її промови такий: "Від часів Сафо аж доси кожда епоха, що мала великих писателів мужчин, мала і великих писательок. З померклої нашої старини лише рідко доходить до нас яке жіноче імя, але жіночі народні пісні безіменних авторок, які нам дала минувшина, — то найкрасша частина нашої самородної літератури. Перейшовши до новітших часів, п. Кобринська вичислила і коротенько схарактеризувала всі наші писательки, почавши від Марка-Вовчка, а скінчивши на Лесі Українці і Кобилянській. „Жінка все і всюди уміла зрозуміти духа свого часу і вимоги своєї суспільности. Не велика отже честь для народу, у котрого жінка низько стоїть, а зібрані тут мною імена свідчать, що ми розвиваємось не лише на поли народнім, але і на поли загального поступу, котрого мірою завсіди була література і жінка“. Так закінчила Кобринська свою промову.

По ній промовив селянин Осип Гурик про значінє Котляревського для селянства і його просьвіти, а Гр. Гарматій іменем молодіжи, що у нас від давна перша ставала до боротьби за права народу і поступу, запевнював, що наша молодіж і далше буде служити народним ідеалам.

Академія тривала три години від 11—2. Замітною була абстіненція москвофілів і Поляків в цілім съвяті; — в театрі і на академії був лише краєвий маршалок гр. Стан. Бадені.

Вечером відбула ся в салі поштового клубу в готелю Жоржа съвяточна вечеря, до котрої засіло звиш 200 осіб. Вечер минув мило на розмовах і промовах, з котрих особливо визначали ся промови Франка, Грушевського і Стоцького. Спільна забава протягла ся поза північ, а що на ній порушено і одобрено гадку видавничої спілки, то можна мати надію, що будуть і з неї добрі наслідки.

На ювілейне съвято прийшли з ріжних сторін письма з привітани і телеграмами. З них кілька важнійших прочитано на академії; тут подаємо з них більший вибір.

Полтава. Гурт Українців з Полтави з поводу съвята у Львові 100-літнього ювілею „Енеїди“ славного Івана Котляревського засилає свій глибокий привіт всім просьвітним інституціям в Галичині і Буковині, які злагодили видатний празник в память Батька Українсько-народної літератури. Засмученим, що наша Полтава не зібралась з силами визначить сей ювілейний рік в духовім

життю Русі-України, нам дає утіху лиш надія, що настане, а може вже й близько той час, коли й Полтава в українських суспільних справах брати-ме участь, відповідаючи її природним завданням, пригніченим на сей час денаціоналізацією впливових суспільних станів у нас на Україні. Слава Русі галицькій!... Слава просвітним товариствам і діячам, які відбувають національне сьвято століття пародно-української літератури. Слава Галичині, Буковині, що прокладають шлях Русі Україні до ліпшої долі! — Полтава, 15-ого жовтня. *Полтавці.*

Київ. „Витаємо з великим національним сьвятом щирим серцем а душею прилучаємо ся до вас у величну хвилину. Несмертельна слава першому ратаєви рідного слова! Хай же воно буяє і лунає по всему сьвіті! Слава! — *Киїане.*

Чернігів. Звідси прийшло гарне письмо. В горі намальовано тушем ліворуч портрет Івана Котляревського і докола виписані слова Шевченка: „Будеш, батьку, панувати, поки живуть люде; поки сонце з неба сяє, тебе не забудуть“. Праворуч церков полтавська, а коло неї хата з підписом „Хата Котляревського у Полтаві“. Низше виписано: „Братям-Галичанам привітання од Чернігівців у столітні роковини „Енеїди“ Івана Котляревського“. Дальше іде письмо: „До Наукового Товариства ім. Шевченка. На протягу XVIII століття Україна потроху втрачувала свої народні права і, здавало ся, близький був час її повного сконання. Під ворожими та деморалізуючими впливами Україна втратила свою інтелігенцію, своїх панів, що вже не дбали о добро народу свого много-страдального, забули, що вийшли з хлопського стану, як іще батьки їх од панської неволі Україну боронили... І знов настало давнє лихо, знов не було проводирів, а темрява що раз тяжче обгортала нещасливу землю нашу. „Доборолась Україна до самого краю...“ Так було понад Дніпром і далі аж до гір карпатських... І не було вже національних інституцій, не було нічого, щоб звязувало народ до купи, у чому-б жив і виявляв ся дух і генії нації. Тоді повстала нова сила, — та, що не огнем і мечем, а духом бореть ся і поборює; та сила була — живе слово народнє, жива його поезія, пісня, що виховувала ся у тяжкий час під сільською стріхою, розважала мужика в його неволі й неволі. І прочув душею, відгадав ту силу славний козак у Полтаві, Іван Котляревський; узяв він рідне слово, прибрав його у красні шати, та й пустив між люди, на

втіху та радість бідним землякам своїм, на славу краю рідному. І знов ожили надії на ліпші часи, і знов знайшли земляки щось спільне, що звязувало їх, що усім однаково до серця промовляло, — і Полтавцєви і Чернигівцєви і Галичанцєви і Буковинцєви. У тому велика заслуга Котляревського, що дав нам себе пізнати, що запалив наново сьвітло рідної осьвіти і культури; за ним пішли иньші талановиті сини народу і не дали тє сьвітло загасити. Нині, у столітні роковини видання першого твору Котляревського, ми, Чернигівцї, витаємо щирим серцем братів і земляків своїх у старому місті Львові, сьвідчимо про наше найтеплїше співчутє до їх і кличемо: „Нехай живе Русь-Україна! І вічна пам'ять її славним синам, у першому-ж рядї — Іванови Котляревському! — У Чернигові, 1898. X. 12.“ За тим ідуть підписи кількадесяти осіб, мужчин і жінок.

Київ, 14 (26) жовтня 1898. Приймїть і моє щирє поздоровлення з нашим національно-літературним Великоднем! Найщирїше бажаю, щоб письменство наше, переживши перше тяжке столїтє, за порогом сєго столїтя лишило усе тє, що шкодило і може шкодить його розвитку і розцьвіту, а перш за все — ростицї і роз'єднання! Єднання на ґрунті національно-поступової ідеї, на ґрунті позитивної працї, на ґрунті знання і самопізнання, на ґрунті високої поваги національної гідности — от якого єднання прагну я усім почутєм моєї душі. — Вам, дорогі земляки, судила ся ліпша доля, нїж Україні російській, на полі розвитку нашого слова, і ви досягли більш за нас; але досягли не без участи України. Україна цілий вік пригортала вас до серця, голубилз вас, грїла і, як спроможна була, запомагала розвитку рідного слова. Справляючи сььогодні сьвято письменника з України російської, ви тим самим сьвідчите про сьвідому потребу найтїснїйшого єднання з Україною і за се глибоке Вам спасибїг! — Дайте-ж менї разом з вами висловити вічну пам'ять, подяку і славу помершим робїтникам на ниві нашого слова, що стояло, стоїть і до віку стояти-ме на сторожі коло народно-національного добра України! Слава помершим! А тим, що живуть і працюють, зичу віку довгого, здоровля доброго! На пришлих, ще ненарождєнних робїтників маю певну ясну надїю!... Сонце наше йде і за собою приведе той ясний, прекрасний день, коли на українсько-руській землї

врага не буде — супостата,
а буде син і буде мати
і буде правда на землі.

Спасибі вам, дорогі земляки, і многая літа! — *Олександр Ко-
ниський-Перебендя.*

Одеса. „Душею єднаємось з вами. Нехай процвітає наше слово на добро рідного краю!“ (*Підписи*).

Лубни. Просимо доложити на загально-українське свята і наше глибоке, вдячне пошанування пам'яті незабутнього творця української літератури. (*Підписи*).

Єлисаветград. Всією душею витаєм велике свята рідного слова. (*Підписи*).

Чернівці. І ми кличемо разом з вами: „Будеш, батьку, панувати, поки живуть люде, поки сонце з неба сяє, тебе не забудуть“. За буковинські руські товариства: *Стоцький, Пігуляк, Попович.*

Чернівці. Академічне товариство „Союз“ бере духом участь у святі всенароднім,

Сторожинець. Сердечний привіт світлим учасникам великого свята народного. Ми духом з вами! Не загинем нині ми, правовірні Русини! — За руську сторожинецьку громаду: *Коралевич, др. Окуневський, Видинівський, др. Іванович, Осип Левицький.*

Петербург. „Нехай і наш голос залунає в час святкування пам'яті того, що своєю Енеїдою купно з другими Славянами оголосив світови про наше духове життя. Котляревському слава, слава, слава! *Петербурзькі Українці.*“

Курск. Хвала і вічна пам'ять першому українсько-руському поетови Іванови Котляревському! Душею і серцем з вами! (*Підписи*).

Прага. Святкуючи на чужині столітні роковини відродження нашої літератури, бажаю, щоби се свята з'єднало всіх до щирої праці для добра народа, щоби і він став повним учасником і поособником всіх культурних здобутків. — *Проф. Горбачевський.*

Прага. Воскресителю рідної літератури, сеї могутчої сили природного розвитку народів, віковічна слава від пражських Русинів! — *Др. Кобринський.*

Сараєво. В другім століттю розвитку народної словесности возьмім собі за невідступний обов'язок іти до того, щоб руської мо-

ви уживали у всіх наших школах, домах і урядах.. — *Русини з Босни.*

Riva di Garda. До соняшного сьвята, котре сегодня сьвяткуєте в городі Руси, шлю і мій промінь зпід далекого чужого небозводу. — *Леся Озаркевич, Оксана Озаркевичівна.*

Відень. Честь помпнаючим сотні роковини відродження нашого письменства. На перекір ворогам і ренеґатам кличем сегодня в-одно з усею Україною: Наперед! ми не даємось! нас більше тут! Наша дума, наша пісня не вмре, не загине! — *Товариство „Січ“.*

Краків. В день посьвячений столітній памяти великого творця Ёнеїди шлем привіт і лучимось духом з вами. — *Русини краківські.*

З Лубна (Leoben) прислало привіт товариство гірничих студентів-Русинів „Чорногора“, а з **Прибраму** таке саме товариство „Ватра“.

З Америки, з Джерзісіті. „Епохальне сьвято народне сьвяткуємо з вами. *Американські Русини.*“

Харнів. „Императорській университетъ шлетъ свой привѣтъ львовскому ученому обществу имени Шевченка и присоединяется къ чествованію памяти въ родственной намъ русской Галиціи незабвеннаго И. П. Котляревскаго, положившаго сто лѣтъ тому назадъ своей перелицеванной Ёнеїдой начало новой малорусской литературы. Ректоръ *Алексѣенко.*“

Харнів. „Харьковское историко-филогическое общество съ живѣйшимъ сочувствіемъ присоединяется къ чествованію памяти Котляревскаго, цѣня въ немъ высокодаровитаго писателя, раскрывшаго въ оригинальной художественной формѣ богатство малорусскаго языка и содѣйствовавшаго возникновенію серіознаго интереса къ малорусской народности и литературѣ. Предсѣдатель профессоръ *Сулцовъ.*“

Чернигів. „Черниговская Губернская Земская Управа. 12. октября 1898 г. Нр. 6.362. г. Черниговъ. Въ „Наукове Товариство імени Шевченка у Львові“. Черниговская Губернская Земская Управа, принося „Науковому Товариству імени Шевченка“ благодарность за приглашеніе на литературное празднество, въ виду предстоящего Земскаго Собранія, не можетъ прислать своего представителя, но считаетъ своимъ долгомъ выразить „Товариству“ привѣтъ и сочувствіе въ день празднованія столѣтняго юбилея новаго періода украинской литературы и пожеланіе ей въ будущемъ

свободнаго и счастливаго развитія“. Підписано предсідателем і кількома членами.

Житомир. Витаяючи впов. товариство з радісним ювілеєм полуднево-руської мови, Волинське церковно-археологічне товариство сердечно жичить дальшої щирої праці на добро руському краю. Президент товариства — *Барский*.

Петербург. „Отдѣленіе русскаго языка и словесности Академіи Наукъ привѣтствуетъ Общество имени Шевченка съ торжествомъ по поводу столѣтія выхода Энеиды Котляревскаго. Предсѣдатель *Бычковъ*.“

Софія. По случаи 100-годишина юбилей от возраженіето на украинцката литература историко-филологическіят факултет прашта своя сердечен поздрав на Украинци и им желае сполука в борбата за націонална и культурна равноправност. Декан *Агура*.“

Прага. Společnost musea království českého vítajíc s pocity bratrské účasti stoleté jubileum znovuzrození ukrajinskoruské literatury, přeje vaší krásné slavnosti nejskvělejšího zdaru Necht' i v budoucnosti vlastenecké tužby vaše dojdou splnění ku blahu a slave šlechetského vašeho národa. *Presidium*.

Прага. V dome u „Halanků“ shromážděná společnost dýchánku Náprstková vzpomíná významné slavnosti stoletého výročí založení literatury v jazyce národním a zasílá srdčené bratrské pozdravy drahým pobratimcům spojeným v zasloužile vaší společnosti.

Прага. Narod vytrvavši na cestě ukázané Kotlarevským spěje vstříc krásné budoučnosti. *Řehoř*.

Прага. K významne slavnosti bratrsky pozdrav zasila a rozvoji maloruske literatury dalšího rozkvětu přeje — Redakce Slovanského Přehledu.

Привіти з Галичини прийшли такі:

Бережани. При нинішнім сьвяті ми духом з вами! — *Бережанські Русини*.

Бірна. Почитаючи память незабутого Івана Котляревського, батька українсько-руської самостійної літератури, бобрецька філія „Просьвіти“ шле свій поклін одномишленникам. — *Лев Левичький*, голова. *Іван Бурбель*, писар.

Бірна. Почитателям Котляревського, першої зорі руського письменства, послає свій привіт — *бобрецька читальня „Просьвіти“*.

Бірна. Ми, хлопці з Баківців, правнуємо память Котляревського за те, що перший писав по нашому. — *Читальня „Просьвіти“*.

Борців. Слава і поклін сьвяткуючим народний ювілей! — *Читальня в Циганах.*

Броди. Сьвяткуючим столітній ювілей відродження щирій привіт! Честь тим, що двигають народний прапор! — *Брідська філія „Просьвіти“.*

Буківсько. Гірняки Сяніччини буківського повіту засилають сердечний привіт поклонникам живого народного слова.

Вадовиці. Серцем і духом лучимось з вами, бажаючи дальшого відродження і поступу нашої народній літературі, кличемо: щастя Боже! — *Русини міста Вадовиць.*

Вишнівчик. Честь пам'яті батька Котляревського, що славу козацьку за словом єдиним переніс в убогу хату сироти. — *Іван Сандецький, Іван Гарматій, Еписфаній Роздільський.*

Долина. Прийміть і нас молодших братів до участі в великій сьвяті народній, бо ми бажаємо разом з вами засьпівати: „Ще не вмерла Україна!“ — *Руська міщанська читальня в Долині.*

Дрогобч. Привіт від товариства руских ремісників „Зоря“ в столітні роковини літературного відродження. — *Рудницький, голова. — Герасимович.*

Збараж. Здоровимо вас, братя, з нинішнім великим сьвятом. *Цюпрік, Добротвір.*

Золочів. Честь відродителеви українсько-руського слова. Братам, що підняли високо його стяг, слава! Духом з вами — золочівська філія „Просьвіти“. *Дудикевич, Єзерський.*

Журавно. Рідному слову розвитку і слави і свободи, бажаємо разом з вами, щоб вони довели нарід до найвисших людських ідеалів. — *Журавенцима.*

Коломия. З столиці Покутя шлемо вам привіт при нинішнім народній сьвяті. Зерно, засіяне Котляревським, на нашій ниві сходить на славу дорогої України, а педалекий сей день, коли дасть богаті жнива — і оживе добра слава, слава України і сьвіт ясний, невечерній, тихенько засяє. — Русько-народні коломийські товариства: *Родина, Боля, Жіночий кружок, Шкільна поміч, Народний Дім.*

Коломия. Честь вам, що поминаєте творця народної літератури. Ми духом з вами. — *Українсько-руська молодіж руської гімназії в Коломиї.*

Кути. Памятка відродження Руси одушевляє всіх Русинів і за-
гріває їх до праці, щоби перестали бути чужими у своїй хаті. —
Філія „Просвіти“ і читальня „Просвіти“.

Мости великі. Бодай пропало язичів Тетерваковського! — *Др.
Я. Невестюк.*

Надвірна. Сприяючі щиро народній справі Русини Надвірнян-
щини духом з вами! — *Двайцять підписів.*

Обертин. Честь і слава батькови Котляревському! Руське
мужицьке слово не вмре, не загине! — *Русини.*

Отинія. Шлемо привіт тим, що сьвяткують памятку відродже-
ня народу. — *Русини.*

Перемишль. Слава пам'яті народного сподвижника! Слава обо-
ронцєви забутих і понижених! Слава і тим, що його пам'ять помн-
нають, запоручникам бажань і думок Котляревського. — *Україн-
сько-руські гімназіясти з Перемишля.* Крім того з Перемишля
була велика депутація від перемиської громади.

Перегінсько. Сердечно витаємо сьвітлий празник великого ав-
тора „Енеїди“ і „Наталки Полтавки“, що розрушив снілою слова
кордони, розділяючі Червону Русь від прочих земель руських. Не-
хай же гремить руське слово від Карпат поза Дніпро далеко на
славу нам, на страх ворогам. — *Михайло і Юлія Лопатинські,
Волод. і Марія Левицькі, Нестор і Стефанія Рудницькі* іменем
многих знад Лімніці і Бистриці.

Пробіжна. Панове братя! В день столітних роковин відродже-
ня українсько-руського письменства ми духом з вами! — *Читальня
в Пробіжні.* — Окрема телеграма прийшла відси від кількох осіб.

Рогатин. Слава синам, що віддають поклін батькови Іванови
і йдуть дорогою відродження до красної будучности. — *Філія
„Просвіти“.*

Рогатин. Першому оборонцєви хлопської мови вічна честь на
Руси! — *Читальня „Просвіти“.*

Самбір. Духом з вами віддаємо честь першому русько-народ-
ному писателеви І. Котляревському. — *Філія Просвіти, Руська
Бесіда, Педагогічне товариство, Шкільна Поміч.*

Скала. Слава і вдячна пам'ять Котляревському, воскресителю
рідного слова. В вік не померкне його ясна зоря. — *Читальня
в Скалі.*

Снала. Дай Боже, щоби всі діти України-Руси навчили ся цінити Богом дану нам бесіду премилу. — *Читальня в Слобідці туринецькій.*

Снала. Слава і пам'ять свята́я батькови Котляревському, що відгребав наші свята́ощі з поневірки. — *Читальня в Турилчу.*

Снятин. Св'яткуючим пам'ять великого Полтавця слава! — *Міщанська читальня.*

Сокаль. Віддаючи разом з вами по́честь авторови Енеїди, кличем словами віщого Тараса: „Будеш батьку панувати, поки живуть люде, поки сонце з неба сяє, тебе не забудуть“. — Сокальські Русни: *Сельський, Миронович, Литинський, Козакевич, Чехович, Яюс, Петрушевич, Матіїв, Витошинський*

Станіславів. Честь пам'яті батька нашої народної літератури! Будеш, батьку, панувати і т. д. — *Станіславівська українсько-руська молодіж.*

Старе село. Почитателям Котляревського, творця нашої у країнсько-руської літератури, таї всім одномишленникам шлем привіт. *Яків і Ангеліна Яцкевичі.*

Стрий. Велике св'ято столі́тя нашого літературного і культурного розвою стрічає горячим приві́том — *Стрийська Русь.*

Тернопіль. Віки в житю народів то лиш малі мінути. А хід історичних подій залежить і від убогих живих душ, не лише від великих мертвих капіталів. З тими думками витають тернопільські Русни на столі́тнім ювілею відродження нашого слова. — *34 підписів.*

Тернопіль. До вінця слави розбудителя живого українсько-руського слова впи́тає свій листок також — *українсько-руська молодіж гімназіяльна з Тернопол.*

Глу́сте. Сто літ духового житя́ народу — то запорука лучшої долі. Ми духом з вами. — *Глу́стецькі Русини.*

Фірі́їв. І ми духом з вами св'яту́ємо столі́тні роковини відродження руського письменства! Честь пам'яті Котляревського! Слава вам! — *Читальня „Просвіти“ в Кореличах.*

Чесанів. „Все сумує, тільки слава сонцем засіяла, не вмере кобзар, бо на віки його привитала. Будеш батьку панувати і т. д.“ — Сими кобзаревими словами здоровимо вас, що празнуєте столі́тні роковини нашого літературного відродження. — *Осип Ко-*

куревич, учитель з Плазови, *Мих. Крупа*, учитель з Нового села, *Мих. Горошко*, учитель з Плазови, *Кость Бабицький*, учитель з Липска.

Чортків. З земляками, що сьвяткують столітні роковини культурного відродження України-Руси, лучать ся духом і мислею — *чортківські Русини*.

Крім того прислали ще привітні письма питомці народовці духовної семінарії у Львові, читальники з Унева, Якторова і Станимира, гурток учителів, К. Устиянович, учитель Іван Буцманюк, о. Антін Бончевський з Ансонії в Америці. Богато місцевостей замість писаних привітів прислали своїх делегатів. Варто також зазначити, що питомці духовної семінарії з нагоди ювілею освітили всі вікна семінарії.

На закінчене справоздання треба сказати, що устроєнем сего величавого сьвято займало ся Наукове Товариство імени Шевченка. Воно сего року мало також обходити 25-літній ювілей своєї діяльності — з тої нагоди і дістало також різні привіти — але щоб не мішати всенародному більшому сьвяту, заняло ся ним, відкладаючи свій власний празник на иньший час. Та коли протягом ювілею говорило ся про наш розвій і зріст, то кождий притім тямив, що значна пайка заслуг в тім припадає і Науковому Товариству імени Шевченка.

О. М.

